

2023/2919

29.12.2023

NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2023/2919

ze dne 21. prosince 2023,

kterým se mění nařízení (EU) 2022/2576, pokud jde o prodloužení doby jeho použitelnosti

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 122 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení Rady (EU) 2022/2576 ⁽¹⁾ bylo přijato s ohledem na krizi v dodávkách plynu, kterou způsobila nevyprovokovaná a neodůvodněná útočná válka Ruska proti Ukrajině, a s ohledem na potřebu Unie reagovat dočasnými opatřeními v duchu solidarity mezi členskými státy. Jeho cílem je zmírnit dopad na cenu plynu díky opatřením v oblasti poptávky a nabídky, zajištěním bezpečnosti dodávek v celé Evropské unii a posílením solidarity.
- (2) Nařízení (EU) 2022/2576 stanoví dočasný právní rámec, pokud jde o lepší koordinaci nákupu plynu, opatření k předcházení nadměrným cenám plynu a nadměrné vnitrodenní volatilitě na trzích s energetickými deriváty a opatření pro případ stavu nouze v oblasti plynu.
- (3) Doba použitelnosti nařízení (EU) 2022/2576 byla původně omezena do 30. prosince 2023.
- (4) V souladu s článkem 30 nařízení (EU) 2022/2576 provedla Komise přezkum uvedeného nařízení a 28. září 2023 vydala zprávu o hlavních zjištěních přezkumu (dále jen „zpráva“). Zpráva dospěla k závěru, že nařízení (EU) 2022/2576 sehrálo významnou úlohu při stabilizaci trhu s plynem a zajištění přiměřených dodávek plynu do EU a že je důležitou součástí souboru nástrojů Unie pro zabezpečení dodávek plynu.
- (5) Nařízení (EU) 2022/2576 upravuje urychlené zřízení služby umožňující agregaci poptávky a společný nákup plynu a vyžaduje, aby členské státy přijaly vhodná opatření, jež zajistí účast plynárenských podniků a podniků spotřebovávajících plyn, které spadají pod jejich jurisdikci, na procesu agregace poptávky organizovaném poskytovatelem služeb, jako jeden z možných prostředků ke splnění cílů týkajících se naplnění podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ⁽²⁾. Členské státy a plynárenské podniky, jakož i podniky, které spotřebovávají plyn, se účinně zapojily do mechanismu agregace poptávky a společného nákupu zavedeného podle nařízení (EU) 2022/2576 (dále jen „mechanismus AggregateEU“) a přispěly k tomu, že do října 2023 byla agregována celková poptávka po plynu ve výši 44,04 miliardy metrů krychlových³, což odpovídá více než trojnásobku povinného množství pro agregaci poptávky. To ukazuje, že o mechanismus AggregateEU byl mezi účastníky trhu značný zájem.
- (6) Zpráva dospěla k závěru, že mechanismus AggregateEU poskytl evropským kupujícím další příležitost k nákupu plynu od spolehlivých dodavatelů za konkurenčních podmínek, jakož i transparentnost trhu, pokud jde o poptávku a nabídku, a tím přispěl ke snížení volatilitě trhů.

⁽¹⁾ Nařízení Rady (EU) 2022/2576 ze dne 19. prosince 2022 o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu, spolehlivých referenčních cen a přeshraničních výměn plynu (Úř. věst. L 335, 29.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2576/oj>).

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- (7) Pokud jde o pravidla dozoru nad trhem, nařízení (EU) 2022/2576 vyžaduje, aby obchodní systémy, v nichž se obchoduje s energetickými komoditními deriváty, zavedly pro každý energetický komoditní derivát, s nímž se v nich obchoduje, mechanismus pro řízení vnitrodenní volatility založený na horních a dolních cenových hranicích, který definuje ceny, nad a pod nimiž nelze pokyny provést (dále jen „mechanismus pro řízení vnitrodenní volatility“). Zpráva konstatovala, že na trzích s plynem stále dochází k případům výrazné volatility a že mechanismus pro řízení vnitrodenní volatility může hrát roli při předcházení extrémním nárůstům cen a při stabilizaci trhu.
- (8) Podle nařízení (EU) 2022/2576 je Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (dále jen „agentura ACER“) povinna vypracovávat a zveřejňovat denní odhady cen zkapalněného zemního plynu (LNG) a denní referenční hodnotu LNG na základě údajů o transakcích na trhu s LNG, které by měla agentura ACER systematicky shromažďovat a zpracovávat. Odhady ceny LNG a referenční hodnota pro LNG poskytly trhu větší transparentnost, a tím se zvýšila schopnost účastníků trhu zajistit si dodávky LNG za konkurenceschopné ceny. Zpráva konstatovala, že odhady ceny LNG a referenční hodnoty pro LNG se ukázaly jako užitečné při stabilizaci trhu.
- (9) Nařízení (EU) 2022/2576 obsahuje řadu ustanovení o bezpečnosti dodávek a solidaritě pro případ stavu nouze v oblasti plynu, aby bylo možné lépe koordinovat organizaci opatření energetické solidarity v nouzových situacích. Kapitola IV nařízení (EU) 2022/2576 dočasně doplnila nařízení (EU) 2017/1938, a to zejména tím, že se mechanismus solidarity standardně použije v případě neexistence dvoustranných dohod, a také rozšířením mechanismu solidarity na LNG a kritické objemy plynu k zabezpečení dodávek elektřiny. Kromě toho nařízení (EU) 2022/2576 umožňuje dočasná opatření ke snížení zbytečné spotřeby chráněných zákazníků a upravuje záruky pro přeshraniční toky. Zpráva dospěla k závěru, že ustanovení o dočasném zabezpečení dodávek a solidaritě se ukázala přínosná pro předcházení krizím v oblasti plynu a pro jejich zmírňování a k podpoře úsilí o snižování poptávky po plynu.
- (10) Závěr zprávy, podle něhož přetrvávají vážné potíže týkající se bezpečnosti dodávek energie do Unie, stále platí. Celosvětová situace na trhu s plynem zůstává velmi napjatá. Ceny plynu jsou stále výrazně vyšší než před krizí, což má nevyhnutelné důsledky pro kupní sílu občanů Unie a konkurenceschopnost podniků v Unii. Dalším aspektem současné situace je volatilita na trhu s plynem. Nedávné případy výrazných výkyvů v létě a na podzim 2023, způsobené událostmi, jako byla stávka v australských zařízeních LNG nebo přerušení provozu plynovodu Balticconnector, ukazují, že trhy jsou stále křehké a zranitelné i v vůči relativně malým otřesům v oblasti poptávky a nabídky. Probíhající krize na Blízkém východě představuje další významné geopolitické riziko s možným dopadem na ceny a dodávky plynu. Za těchto podmínek může strach z nedostatku vyvolat rozsáhlé reakce se závažnými dopady na ceny.
- (11) Vzhledem k výraznému poklesu dovozu ruského plynu přiváděného plynovody v uplynulém roce je ve srovnání s předkrizovou úrovní dostupnost dodávek plynu do Unie značně omezená. Při současné úrovni dovozu plynu přiváděného plynovody se očekává, že dovoz z Ruska do Unie bude činit přibližně 20 miliard metrů krychlových, pokud nebude tento nespolehlivý dovoz přerušen úplně. To by bylo přibližně o 110 miliard metrů krychlových méně než v roce 2021. Toto snížení zakládá riziko, že v Unii dojde k nedostatku plynu.
- (12) Světové trhy s plynem jsou v současné době velmi napjaté a očekává se, že po určitou dobu se tato situace nezmění. Celosvětová nabídka LNG v posledních dvou letech roste jen mírně, a to z důvodu omezeného zvyšování zkapalňovací kapacity, odstávek hlavních vývozních zařízení a snižujících se dodávek vstupního plynu do zařízení na výrobu LNG. Významná nová zkapalňovací kapacita pro LNG bude uvedena do provozu až v průběhu roku 2025. Proto se očekává, že rovnováha na trhu zůstane v nejbližší době nejistá. Tato situace má negativní dopady na ceny plynu, které jsou sice nižší než maximum zaznamenané v létě 2022, ale i nadále zůstávají více než dvojnásobně než před krizí.
- (13) Vzhledem k současným napjatým podmínkám na trhu mohou ceny opět vzrůst v důsledku nepředvídatelných událostí a náhlých šoků, jako oživení poptávky po LNG v Asii, což by mohlo snížit dostupnost plynu na světovém trhu s plynem, jako chladná zima, která by mohla vést k nárůstu poptávky po plynu až o 30 miliard metrů krychlových, jako extrémní povětrnostní podmínky, které by mohly ovlivnit výrobu energie ve vodních elektrárnách a výrobu jaderné energie v důsledku nízké hladiny vody a vést k následnému zvýšení poptávky po

výrobě elektřiny v plynových elektrárnách, a jako je další narušení kritických infrastruktur, jako byly například sabotážní akce proti plynovodům NordStream v září 2022 nebo narušení plynovodu Balticconnector v říjnu 2023, a zhoršení geopolitického prostředí a hrozby v dodavatelských regionech, například kvůli krizi na Blízkém východě.

- (14) Vzhledem k současné napjaté rovnováze mezi nabídkou a poptávkou by i mírné narušení dodávek plynu, nebo dokonce i pouhá hrozba takového narušení mohly mít dramatický dopad na trh s plynem a mohly by způsobit vážné a trvalé škody hospodářství a občanům Unie.
- (15) Současná krize vystavuje celou Unii riziku nedostatku energie a riziku vysokých cen energie. Přetrvávající vážné potíže, které stále ovlivňují bezpečnost dodávek plynu do Unie, jakož i případné další nové potíže a úroveň cen plynu mohou mít negativní dopad na hospodářskou situaci, konkurenceschopnost průmyslu a kupní sílu občanů.
- (16) Vzhledem k tomu, že Unie je jednotným trhem, měl by nedostatek plynu v jednom členském státě závažné důsledky ve všech ostatních členských státech, a to kvůli nedostatku fyzických dodávek plynu, kolísání cen nebo narušení průmyslových řetězců v důsledku možných omezení konkrétních odvětví v některém členském státě. Kromě toho mohou všechny členské státy v duchu solidarity přispět k dalšímu snižování rizika nedostatku energie, a pomoci tak omezit kolísání cen plynu.
- (17) Prodloužení doby použitelnosti nařízení (EU) 2022/2576 představuje výjimečné a časově omezené opatření v reakci na přetrvávající a nové závažné potíže v oblasti dodávek energie, které s sebou nesou riziko bezprostředně hrozící krize. Prodloužení jednoznačně sníží volatilitu trhů a posílí solidaritu.
- (18) Potřeba jednat je neodkladná. Neprodlení doby použitelnosti nařízení (EU) 2022/2576, které přestane platit dne 30. prosince 2023, by znamenalo riskovat změnu stabilizované, ale křehké situace, které Unie dosud dosáhla, a zhoršila by se odolnost vůči pravděpodobnému budoucímu vývoji, jako je úplné zastavení dovozu ruského plynu. Prodloužení doby použitelnosti nařízení (EU) 2022/2576 je rovněž v souladu s plánem „RepowerEU“, který Komise oznámila ve svém sdělení ze dne 18. května 2022, jehož cílem je chránit občany a hospodářství Unie před nadměrnými cenami a nedostatkem dodávek energie.
- (19) Přetrvávající napětí v oblasti dodávek energie odůvodňuje prodloužení doby použitelnosti ustanovení o agregaci poptávky a společném nákupu stanovených v nařízení (EU) 2022/2576, neboť tato ustanovení pomáhají zajistit rovnější přístup podniků v členských státech k novým nebo dodatečným zdrojům plynu. Tato ustanovení také pomáhají zajistit lepší podmínky, než jaké by jinak platily pro podniky nakupující plyn prostřednictvím poskytovatele služeb, a tím přispívají k bezpečnosti dodávek energie.
- (20) Prodloužení doby použitelnosti ustanovení o agregaci poptávky a společném nákupu posílí solidaritu v Unii při nákupu a distribuci plynu. V duchu solidarity podpoří prodloužená dostupnost agregace poptávky a společného nákupu zejména ty podniky, které dříve nakupovaly plyn pouze nebo převážně od ruských dodavatelů, tím, že jim pomůže získat dodávky od jiných dodavatelů nebo poskytovatelů zemního plynu za výhodných podmínek.
- (21) S cílem podpořit účastníky trhu během letošní zimy a podpořit plnění zásobníků plynu v průběhu příští sezóny by měla být zajištěna kontinuita fungování mechanismu AggregateEU. To zahrnuje možnost prodloužení stávající smlouvy s poskytovatelem služeb v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046⁽³⁾.

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

- (22) S ohledem na výhody pro spotřebitele, cenovou stabilitu a bezpečnost dodávek energie je rovněž opodstatněné prodloužení doby použitelnosti ustanovení nařízení (EU) 2022/2576, kterými se zavádí mechanismus pro řízení vnitrodenní volatility, odhad ceny a referenční hodnota LNG.
- (23) Vzhledem k výše uvedeným přetrvávajícím rizikům týkajícím se stabilních dodávek plynu je rovněž vhodné prodloužit dobu použitelnosti ustanovení pro případ stavu nouze v oblasti plynu o další rok v souladu se zjištěními zprávy, která hovoří o pozitivním účinku těchto ustanovení. Hodnoty kritických objemů plynu uvedené v příloze I zůstávají v platnosti po dobu prodloužené použitelnosti nařízení (EU) 2022/2576 do konce roku 2024.
- (24) Prodloužená použitelnost nařízení (EU) 2022/2576 by měla být dočasná a měla by vstoupit v platnost dne 31. prosince 2023, aby se zajistilo nepřetržité uplatňování příslušných ustanovení, a měla by trvat jeden rok do 31. prosince 2024. Prodloužení o jeden rok je nezbytné a přiměřené vzhledem k přetrvávající povaze vážných obtíží v oblasti dodávek energie a z toho plynoucím rizikům týkajícím se cen a bezpečnosti dodávek energie, jež budou pravděpodobně trvat přinejmenším po celý rok 2024. Vzhledem k tomu, že objem plynu agregovaný prostřednictvím platformy pro agregaci poptávky do října 2023 již dosáhl trojnásobku požadovaného objemu, nemělo by prodloužení doby použitelnosti nařízení (EU) 2022/2576 zahrnovat povinnost účasti na agregaci poptávky.
- (25) Nařízení (EU) 2022/2576 by se proto mělo použít do 31. prosince 2024.
- (26) Jelikož cíle tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku toto nařízení nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (27) Nařízení (EU) 2022/2576 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Změny nařízení (EU) 2022/2576

Nařízení (EU) 2022/2576 se mění takto:

- 1) V článku 5 se odstavec 5 nahrazuje tímto:

„5. Komise může poskytovatele služeb požádat, aby poskytl veškeré informace potřebné pro plnění úkolů stanovených v článku 7.“

- 2) Článek 10 se zrušuje.

- 3) V článku 31 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Použije se do 31. prosince 2024.“

- 4) Příloha I se mění takto:

- a) v části a) se poznámka pod čarou 1 nahrazuje tímto:

„Údaje v příloze I částech a) a b) vycházejí z údajů ze zimního posouzení přiměřenosti zdrojů podle článku 9 nařízení (EU) 2019/941 vypracovaného Evropskou sítí provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (ENTSO-E), s výjimkou Malt, v jejímž případě se výroba elektřiny opírá výhradně o dodávky LNG bez významných skladovacích kapacit. Vzhledem ke specifčnosti plynu s nízkou výhřevnou hodnotou by hodnoty pro Nizozemsko uvedené v této tabulce měly být vynásobeny přepočítacím koeficientem 37,89 a následně vyděleny 35,17. Příloha

I část a) představuje jednotlivé měsíční objemy vypočítané ENTSO-E za období od prosince 2022 do března 2023; údaje v příloze I části b) za měsíce duben 2023 až prosinec 2024 představují průměr hodnot v období od prosince 2022 do března 2023.“;

b) v části b) se název nahrazuje tímto:

„Maximální kritické objemy plynu pro zabezpečení dodávek elektřiny podle článku 23 na období od dubna 2023 do prosince 2024 (hodnoty v milionech metrů krychlových):“.

Článek 2

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem 31. prosince 2023.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 21. prosince 2023.

Za Radu
předseda
P. NAVARRO RÍOS